

Sự Tích Tiên Rồng *“Con Rồng Cháu Tiên”*

Trích: Thảo Luận Văn Hóa Việt

Lạc Long Quân kết duyên cùng Âu Cơ, giáp một năm, sinh ra một bọc trăm trứng, nở trăm con trai cùng một lúc.

Một hôm, Lạc Long Quân bảo: Ta là loài Rồng, sinh trưởng ở thủy tộc. Nàng là giống Tiên, sinh trưởng ở trên núi, vốn chẳng như nhau, tuy rằng nhờ khí âm dương hòa hợp lại mà có con, nhưng khác loài, thủy hỏa tương khắc, khó mà ở cùng nhau lâu dài. Ta đem 50 con về thủy phủ phân trị các xứ, 50 con theo nàng ở trên đất nước mà cai trị.

Dù lên núi, xuống nước, nhưng khi có việc gì thì cùng nghe không được bỏ nhau (sách Lĩnh Nam Chích Quái); khi cần cứ gọi thì ta sẽ về ngay (Nam Thiên tr 19)

Phải chăng có nhiều gia đình ly dị là vì tâm thức của người Việt Nam đã bị điều kiện hóa bởi truyền thống cha (Rồng) mẹ (Tiên) chia tay nhau, Mẹ lên non, Cha xuống biển, từ huyền thoại Tiên Rồng?

Trên thực tế số lượng ly dị ở Việt Nam chỉ gia tăng trong giới chịu ảnh hưởng của văn minh Tây phương khoảng 50 - 60 năm gần đây thôi. Trước đó, ngày xưa số lượng vợ chồng ly dị rất ít. Ở nông thôn (95% dân chúng) thì gần như không có cảnh chia tay của cha mẹ. Đa số người Tây phương quan niệm Thượng Đế lấy xương sườn của người đàn ông tạo ra người đàn bà. Vậy tại sao tỉ lệ vợ chồng ly dị quá cao?

- Tôi nghĩ chịu khó động não một chút thì thấy ngay người ta cố ý bóp méo “ẩn dụ” chia tay giữa Rồng (dương) và Tiên (âm). Anh Tâm sẽ giải mã ẩn dụ Mẹ lên non, Cha xuống biển trong phần sau.

- Tôi nêu lên một ý nữa để anh Tâm trình bày một lần cho tiện. Có người cho rằng người Việt Nam chia rẽ trầm trọng, khó tạo được sự đoàn kết vì sự chia rẽ đó khởi từ tâm thức của dân tộc Việt Nam, qua huyền thoại chia tay giữa cha Rồng mẹ Tiên.

- Tại sao bẻ queo vấn đề từ cha mẹ chia tay sang hiện tượng chia rẽ.

- Xin để anh Bình trình bày hết ý đã, đừng sốt ruột, nóng lòng.

- Ông Đỗ Thông Minh đi khắp nơi trên thế giới để trình bày “Người Việt mạnh yếu chỗ nào”, ông ta đã viết và nói: tại sao trong khi hầu hết người Nhật và Hoa thường tìm đến cộng

đồng của họ thì có một số khá nhiều người Việt tìm cách xa lánh nếu không muốn nói là sợ chính cộng đồng của mình (trừ khi gặp khó khăn cần giúp đỡ)? Chúng ta không thể thay đổi truyền thuyết chia ly giữa Lạc Long Quân và bà Âu Cơ, hẹn khi cần mới gọi nhau họp lực. Tức là bình thường thì chia rẽ, chỉ khi không sống được mới đoàn kết, rồi lại chia rẽ. Nhưng chúng ta, bằng lòng thành và ý chí phải vượt qua “định mệnh” không hay này (Đỗ Thông Minh - Vui Học: Việt - Hán - Nam, trang 100)

- Tôi thắc mắc tại sao, với ý đồ gì mà báo chí, đài phát thanh và các hội đoàn tạo điều kiện cho ông Đỗ Thông Minh miệt thị tổ tiên và người Việt hải ngoại: Ở hải ngoại cũng vậy, với nhà cửa rộng lớn, xe hơi sang trọng tất nhiên do nhiều nỗ lực cá nhân, nhưng yếu tố chính cũng là *do may mắn* từ môi trường thuận tiện sẵn có như thể “*đẻ bọc điều*”, “*Chuột sa hũ gạo*” chứ xét về bản chất, không khác với người trong nước (sđd, trang 103). Nói như ông Minh thì 300.000 chuyên viên, kỹ sư, bác sĩ, khoa học gia, thương gia v.v...đều là loại “*đẻ bọc điều*” “*chuột sa hũ gạo*” cả sao?

- Có lẽ chúng ta nên đi vào đề tài Tiên Rồng, tránh phê bình cá nhân.

- Trước khi anh Tâm giải mã ẩn dụ chia tay của Tiên và Rồng tôi xin có ý kiến. Trên thực tế, hiện nay người Việt chia rẽ trầm trọng, nhưng đó là *hiện tượng* chứ không phải là *bản chất* chia rẽ của dân tộc Việt Nam. Cần phân biệt hiện tượng và bản chất. Hơn nữa, đoàn kết với ai? Đoàn kết để làm gì? Không phải đoàn kết lúc nào cũng tốt. Đoàn kết để phục vụ cho Lê Chiêu Thống có tốt không? Cụ Nguyễn Du rất may mắn chạy theo không kịp đoàn người của Lê Chiêu Thống, nếu đi với Lê Chiêu Thống thì cuộc đời của cụ đã tàn tạ ở bên Tàu rồi.

Những người làm chính trị quyền lực không đủ tài đức, tạo sự đoàn kết, không thấy lỗi ở mình lại quy biện dân tộc Việt có bản chất chia rẽ vì nguyên nhân huyền thoại Tiên Rồng.

Ông Lý Đông A, nhà cách mạng Việt Nam đã phát biểu: Lãnh tụ phải có ba đức tính. Có thể là *nhà lý luận* đồng thời là *nhà hành động* và *nhà tổ chức*, không thế thì không được (Huyết Hoa, trang 154).

Hơn nữa, còn phải đứng trên chính hai chân của mình với tâm Việt, hồn Việt thì mới thật sự “*yêu chính mình*”, yêu mình rồi mới có thể yêu thương những thứ khác, yêu nước Việt, thương người Việt và mới hiểu được nguyện vọng của dân tộc Việt Nam.

Tài giỏi như Hồ Quý Ly nhưng với chủ trương không phù hợp với thời đại (có thể tư tưởng quá tiến bộ) không tạo được sự đoàn kết trong giới sĩ phu cũng như trong nhân dân, nên thất bại trong công cuộc chống ngoại xâm. Hai chục năm sau, cũng những người dân đó, giới sĩ phu đó, Lê Lợi và Nguyễn Trãi đã tạo được sự đoàn kết tổng hợp của toàn dân, đánh đuổi quân Minh ra khỏi đất nước.

Thời Xuân Thu Chiến Quốc, những tiểu quốc thuộc các sắc dân “phi Hoa” vùng dậy đấu tranh, chống lại chế độ phong kiến, giành quyền tự chủ. Tài đức như Khổng Tử, nhưng với chủ trương “hưng Hoa diệt Di” và phục hoạt uy quyền nhà Chu - không phù hợp với thời đại - cũng hoàn toàn thất bại trong việc kêu gọi các dân tộc phi Hoa đoàn kết lại phục vụ chế độ phong kiến nhà Chu.

- Chúng ta đã đi xa đề tài “giải mã ẩn dụ chia tay giữa Tiên và Rồng. Xin nhường lời cho anh Tâm.

- Sự tích Tiên Rồng mới nghe có vẻ khó tin, nhưng nếu biết cách giải mã, chúng ta sẽ tìm thấy rất nhiều ẩn ý mà tổ tiên muốn nhắn nhủ và lưu truyền lại cho con cháu những tư tưởng và triết lý sống v.v...

A- Bọc Trăm Trứng: Phải chăng trên thực tế làm gì có chuyện bà Âu Cơ sinh ra cái bọc 100 trứng nở ra trăm con trai? Bọc trăm trứng nở ra trăm con rõ ràng là tượng trưng cho hình ảnh một nhóm người dù sắc tộc khác nhau nhưng sống quây quần chan hòa với nhau thành một cộng đồng, một xã hội, yêu thương đùm bọc nhau như anh em được sinh ra từ một nguồn gốc. Qua cái bọc trăm trứng, ông cha ta muốn nhắn nhủ mọi người dân Việt phải nhớ lấy nguồn gốc của mình, cùng nở một lúc trong một cái bọc biểu tượng cho quan niệm tất cả mọi người sinh ra đều bình đẳng.

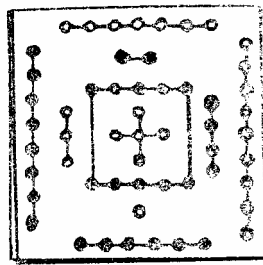
Sự tích Tiên Rồng dạy cho mọi người dân Việt chúng ta yêu thương đùm bọc nhau trong tình anh em ruột thịt, trong nghĩa đồng bào. Chính trong ý nghĩa này mà tiếng Việt mới có chữ đồng bào để chỉ người dân trong cùng một nước với nhau “*người trong một nước phải thương nhau cùng*”.

Tại sao không là 10 trứng hay 50 trứng hoặc 1000 trứng mà lại 100 trứng.

Số một trăm (100) là con số huyền diệu trong nền văn hóa Việt, không chỉ có ý nghĩa đơn thuần là con số 100 trong ý nghĩa số học. Trăm trong trăm trứng mang ý nghĩa là tất cả, là toàn thể như trăm họ, trăm hoa đua nở trong mùa xuân. Phải chăng 100 trong bọc trăm trứng mang ý nghĩa là tất cả, là toàn thể loài người đều cùng một nguồn gốc (âm là Tiên, Rồng là dương sinh ra).

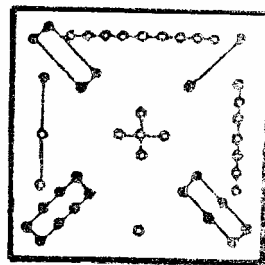
Ngày nay khoa học đã minh chứng rằng loài người có cùng nguồn gốc từ Đông Phi châu. Đi vào cụ thể, chúng ta thấy rằng số 100 là tổng số của các số trong Hà Đồ (55) cộng với tổng số các con số trong Lạc Thư (45): $55+45=100$

Hà Đồ

Trong Hà Đồ, chấm đen là Âm và chấm trắng là Dương. Tổng số Dương trong Hà Đồ là: $1+3+5+7+9=25$. Tổng số âm trong Hà Đồ là: $2+4+6+8+10=30$. Vậy tổng số các số âm và dương : $30+25=55$

Lạc Thư

Trong Lạc Thư, những chấm đen cũng là âm và những chấm trắng cũng là dương. Tổng số các số dương: $1+3+5+7+9=25$. Tổng số các số Âm: $2+4+6+8=20$. Vậy tổng số các số âm và dương trong Lạc Thư: $20+25=45$.

55 (Hà Đồ) + 45 (Lạc Thư) = 100 .

Như vậy, con số 100 tượng trưng cho tất cả, cho toàn thể vạn vật muôn loài chứ không mang ý nghĩa một trăm con trai thuần túy. Bọc trăm trứng trong truyện Tiên Rồng ngụ ý toàn thể, tất cả loài người đều cùng chung một bào thai, một nguồn gốc âm dương (Tiên Rồng)

Bầu ơi thương lấy bí cùng

Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn.

Đó là *giàn dân tộc, giàn nhân loại, giàn âm dương*. Điểm tài tình của tổ tiên chúng ta là ở chỗ chỉ cần “một ẩn dụ bọc trăm trứng” mà nói lên được hai ý nghĩa cùng một lượt: nguồn gốc của dân tộc Việt và nguồn gốc của loài người. Điều này cho thấy, với ý nghĩa sâu sắc, bọc trăm trứng biểu tượng tính viên mãn bao trùm của vũ trụ vạn vật, trong đó chứa đựng cốt lõi tri thức của nền văn hóa nông nghiệp trồng lúa nước.

Tóm lại, hình ảnh kết hợp Tiên Rồng sinh ra bọc trăm trứng biểu tượng bộ số của Hà Đồ - Lạc Thư.

B- Năm Mười Con Theo Mẹ Lên Núi - Năm Mười Con Theo Cha Xuống Biển:

Phải chăng vua Hùng (dương) theo mẹ (âm) ý muốn nói dương phải được âm che chở, bao bọc thì mới phát triển trọn vẹn, tốt đẹp được. Kêu gọi Lạc Long Quân (dương) trở về là ý nói đến lý âm cực dương sinh, không có gì ra đi mà không trở lại. Tiến rồi lùi, lên rồi xuống, đến cùng thì quay trở lại, qua rồi lại, qua qua lại lại không ngừng như con thoi dệt vải. Đó là hiện tượng tự nhiên của vạn vật. “*Dù lên núi hay xuống biển nhưng khi có việc thì cùng nghe, không được bỏ nhau...*” đã diễn tả ý nghĩa đó.

Chúng ta phải ý thức được rằng hình ảnh chia tay: mẹ lên núi cha xuống biển, là ngôn ngữ ẩn dụ nhắc nhở chúng ta *lẽ biến hóa của âm dương, Tiên Rồng* chứ không phải diễn tả sự kiện cụ thể vật chất. Nếu chấp chặt vào nghĩa đen của ngôn từ, chúng ta khó lòng thấu hiểu được ý nghĩa sâu sắc mà tiền nhân muốn trao truyền cho chúng ta.

1- Phân công để tồn tại và phát triển:

Đây là hình ảnh chia phân để tồn tại và phát triển, chia phân để rồi hội tụ chứ không phải vĩnh viễn chia ly nên *cho dù lên núi hay xuống biển nhưng khi có việc thì cùng nghe, không được bỏ nhau*. Từ năm 1975 đến nay, biết bao gia đình Việt Nam phải chia phân để tồn tại: mẹ dẫn con vượt biển, cha ở lại trong tù hoặc cha cùng các con lớn vượt biển, mẹ ở lại nuôi các con nhỏ v.v... *Hình ảnh cha Lạc Long Quân dẫn 50 con xuống biển và mẹ Âu Cơ đưa 50 con lên núi nói lên nhu cầu mở rộng đất sống, khai phá thêm vùng đất mới trước viễn ảnh gia tăng dân số*. Đây là chính sách mở mang bờ cõi, khẩn hoang lập ấp, khai núi phá rừng của dân Việt: đất nước ta được mở rộng từ châu thổ sông Hồng (năm 939 Dương lịch) đến châu thổ sông Cửu Long và kéo dài đến tận mũi Cà Mau giáp vịnh Thái Lan (năm 1780 DL). Nói theo ngôn từ ngày nay thì cha Lạc Long Quân theo chính sách “duyên hải” để lập nghiệp trên những vùng đất bồi ven biển hoặc những hải đảo để khai thác hải sản. Mẹ Âu Cơ lên vùng rừng núi theo chính sách “duyên sơn” để khẩn hoang lập ấp. Một trong những người con theo mẹ lên làm vua đất Phong Châu, thực hiện chính sách “duyên giang” để phát triển nông nghiệp và chăn nuôi.

Tóm lại, hình ảnh chia phân để tồn tại, chia phân để rồi hội tụ giữa cha Rồng và mẹ Tiên là lời nhắn nhủ vô cùng quan trọng của tổ tiên cho con cháu hiểu rằng *muốn bảo vệ đất nước hữu hiệu thì không thể chỉ tập trung ở vùng đồng bằng mà phải phân bố dân mở mang đất đai khắp các miền đồi núi, ven biển, dọc sông và các hải đảo*. Đó là chính sách toàn dân đồng tâm hiệp lực mở mang bờ cõi, phát triển đất nước và bảo vệ quê hương. Trong khi khai khẩn các vùng đất mới, đương nhiên sẽ gặp nhiều trở ngại lớn lao cùng những đe dọa nên từ đó các sự

tích Lạc Long Quân trừ khử Ngư Tinh (tượng trưng cho trở ngại ngoài biển), Hồ Tinh (mối đe dọa ở đồng bằng) và Mộc Tinh (những hiểm nguy trong rừng sâu).

Tóm lại có thể nói hành động Cha xuống biển, Mẹ lên non nói lên sự phân công, phân nhiệm, phối trí hài hòa, mở rộng đất đai để phát triển,

Phân công, phân nhiệm, gánh vác những công việc khác nhau, chứ không phải phân chia, phân ly hay phân liệt.

Hình ảnh “cha xuống biển, mẹ lên non” còn mang ý nghĩa *nguyên lý vận hành âm dương* “tụ tán” của âm dương (Tiên Rồng) là hai luật căn bản của vạn vật muôn loài trong vũ trụ. “Tụ tán” là mối liên hệ gắn bó để âm dương giao hòa với nhau một cách mật thiết hơn chứ không phải là *phân liệt*.

Cha Rồng xuống biển, Mẹ Tiên lên non còn nói lên sự phân cực để tiến hóa, một cái nhìn mang tính khoa học: “chia nhưng không chia, chỉ đi về hai phía để làm nổi rõ sự cách biệt thôi. Sự chia tay này còn biểu thị cơ cấu của vạn vật trong trời đất đâu đâu cũng phải phân cực như vậy” (Nguyễn Minh Triết Ph.D, Đường Ta Đi, tr 326).. Chia tay - phân công, phân nhiệm- giữa cha Rồng và mẹ Tiên là biểu tượng cho cấu trúc của vạn vật muôn loài trong trời đất, đâu đâu cũng phải phân cực, tụ rồi tán, tán rồi tụ để tồn tại và phát triển. Cho nên, trước khi chia tay cha Rồng hẹn với mẹ Tiên “mỗi năm gặp nhau ở cánh đồng Tương” hoặc “khi cần cứ gọi nhau là ta về ngay”, Và “khi có việc thì cùng nghe, không được bỏ nhau”. - Đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu - trong tinh thần “*có việc thì đến, hết việc thì đi.*”

2- Lẽ Biến Dịch Âm Dương, Tiên Rồng:

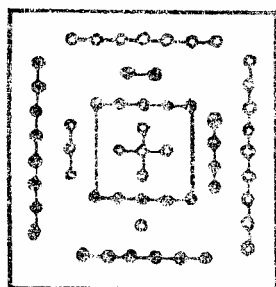
Giải thích thông thường thì chỉ giản dị như thế nhưng nếu chỉ có thế thì câu chuyện chẳng có ý nghĩa sâu sắc. Như đã trình bày ở phần trên, qua kinh nghiệm sống lâu đời trong nền văn hóa nông nghiệp, *tiền nhân Việt đã thấu hiểu được lẽ biến dịch tự nhiên của vũ trụ vạn vật, vì thế, cha ông chúng ta đã đơn giản hóa và cụ thể hóa lý biến dịch ấy qua hình ảnh Tiên Rồng, bọc trăm trứng và chia phân giữa cha Rồng, mẹ Tiên.* Âm Dương (Tiên Rồng) tuy tính chất tương phản nhưng tìm đến nhau (như nam nữ đến tuổi dậy thì, động vật đến thời kỳ truyền giống, cây cỏ đến thời kỳ đơm hoa kết trái). Hình ảnh cuộc hôn nhân giữa mẹ Tiên và cha Rồng nói lên lý biến dịch tự nhiên này. Vận dụng lý này để kết hợp các sắc dân không cùng chủng tộc, chẳng cùng một nền văn hóa nhưng sống trên cùng một địa bàn để hình thành một dân tộc hầu tăng cường sức mạnh về mọi mặt để tự tồn và phát triển: nước Văn Lang gồm 15 bộ rồi sau đó Tây Âu hợp với Văn Lang thành nước Âu Lạc.

Mặt khác, dùng hình ảnh thần tổ kép Tiên Rồng để nói lên lý đối lập thống nhất là muốn nhấn nhủ hậu duệ phải lưu tâm đến việc dung hòa những ý kiến đối nghịch trong cuộc sống giữa người với người trong gia đình, ngoài xã hội cũng như trong cộng đồng nhân loại. Khi

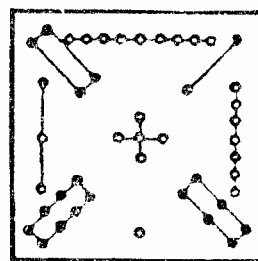
sống chung là phải chấp nhận dị biệt (Tiên và Rồng, âm và dương) với lòng cởi mở, bao dung để có được cuộc sống hài hòa (thần tổ kép Tiên Rồng).

Dùng hình ảnh phân chia để nói lên lý vận hành âm dương cùng lý sinh khắc trong vũ trụ vạn vật là một sáng kiến độc đáo. Khi đem ứng dụng những qui luật thiên nhiên vào đời sống, con người cần phải điều chỉnh, không thể áp dụng một cách cứng nhắc vào lãnh vực con người được. Hai yếu tố đối nghịch âm dương kết hợp nhau để rồi phân chia. Tuy nhiên, chia phân để rồi kết hợp qua *lời giao ước dù lên núi hay xuống biển nhưng khi có việc thì cùng nghe, không bỏ nhau*. Hợp rồi tan, tan rồi hợp, đó là lẽ thường về sự vận động và phát triển trong vũ trụ vạn vật. Tiên nhân Việt đã hiểu rõ lý vận hành này nên đã dùng hình ảnh chia phân giữa Âu Cơ và Lạc Long Quân để cụ thể hóa và đơn giản hóa lý đó.

3- Sự Chia tay giữa mẹ Tiên và cha Rồng diễn tả lý vận hành âm dương trong Hà Đồ và Lạc Thư:

Hà Đồ

Lạc Thư

Chúng ta thấy những chấm trắng ứng với số lẻ (dương) 1,3,5,7,9 và những chấm đen ứng với những số chẵn (âm) nhưng cách xếp đặt khác nhau. Trong Hà Đồ, ở bên trái số 3 (dương) nằm bên trong, còn số 8 (âm) nằm bên ngoài: 2 - 7, 4 - 9, 1- 6,5 - 10.

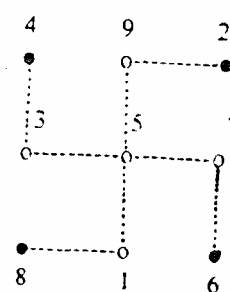
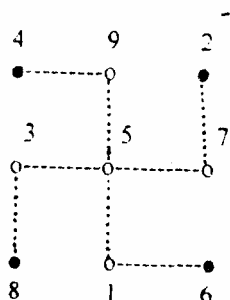
Như vậy, trong Hà Đồ chúng ta thấy sự phối hợp của âm dương, hay nói cách khác, *âm dương xoắn lấy nhau mà vận hành như trong cuộc hôn nhân giữa mẹ Tiên và cha Rồng trong thần tổ kép Tiên Rồng*.

Còn ở Lạc Thư, số chẵn (âm) 2,4,6,8 tách rời số lẻ (dương) 1,3,5,7,9 để *phân ra bốn góc*. Số chẵn và số lẻ tách ra, âm dương phân chia như hình ảnh mẹ Tiên lên núi, cha Rồng xuống biển.

Đó là lẽ thường tình của sự vận hành để tồn tại và phát triển của vũ trụ vạn vật. Hợp rồi tan, tan để rồi lại hợp . Khi thì vận dụng lý âm dương kết hợp (Hà Đồ), khi thì vận dụng lý âm dương phân ly (Lạc Thư), lúc cương, lúc nhu, tùy cơ ứng biến.

Nhìn vào Lạc Thư, lúc những con số quay theo chiều kim đồng hồ hoặc ngược chiều kim đồng hồ thì chúng ta thấy rõ vì sao 50 con theo mẹ và 50 con theo cha. Trong Lạc Thư, các con số cộng theo hàng ngang, hàng dọc hay hàng chéo đều ra số 15.

4	9	2
3	5	7
8	1	6

$$25+25+50$$

$$25+25=50$$

$$100.$$

Khi chúng ta nối các con số theo hình chong chóng theo chiều quay của kim đồng hồ hoặc theo chiều ngược lại, chúng ta sẽ thấy ở hình bên trái

$$2+7+5+3+8=25$$

$$4+9+5+1+6=25$$

$$\text{Do đó: } 25+25=50$$

Sang hình bên phải chúng ta thấy:

$$2+9+5+1+8=25$$

$$4+3+5+7+6=25$$

$$\text{Như thế chúng ta có: } 25+25=50$$

$$\text{Và: } 50+50=100.$$

Điều này cho thấy 50 theo mẹ, 50 theo cha là ngôn ngữ ẩn dụ để nói lên lý vận hành thuận nghịch của các con số trong Lạc Thư.

Âm dương (Tiên Rồng) hợp rồi tan, tan rồi hợp, đùn đẩy nhau, luôn luôn vận động không ngừng nghỉ, hết đêm đến ngày, hết ngày đến đêm, xuân - hạ - thu - đông rồi lại đến xuân nhưng không có mùa xuân nào giống mùa xuân nào, cứ thế mà chuyển dịch, không có điểm khởi đầu mà cũng không có điểm chấm dứt.

- Xin có ý kiến, tôi nghĩ qua sự phân tích của anh Tâm, chúng ta thấy rõ kiến thức nông cạn về văn hóa Việt của giáo sư Minh và ông ta chưa thấy được giá trị của huyền thoại.

Huyền thoại diễn tả tinh thần dân tộc ở mức độ cao nhất (Laurerns van Des Post). Đó là bản đồ ghi lại cảm nghiệm lộ trình nội tâm của dân tộc (Joseph Campbell). Đó là một sáng tạo tập thể về giấc mộng siêu ý thức của thực tại (Paul Diel), là bài ca vũ trụ, là điệu nhạc không gian, là điệu vũ chúng ta múa nhưng không thể gọi rõ tên và cung điệu được (Joseph Campbell)

Nói một cách ngắn gọn, bộ huyền thoại là đạo sống của dân tộc (Karl Jung). Đó là di sản thiêng liêng nhất của dân tộc đó (Laurens van Des Post), là gia sản quý báu nhất vì tính chất thiêng liêng điển hình và mang lại ý nghĩa sống (Mircea Eliade). Mất bộ huyền thoại là mất mạch nối vào nguồn quá khứ tổ tiên và mất luôn căn bản cho việc xây dựng tiền đồ dân tộc (Wallace Cliff). Dân tộc nào bị mất bộ huyền thoại thì dân tộc đó, kể cả những dân tộc văn minh nhất, sẽ bị sụp đổ khủng khiếp (Karl Jung), dân tộc đó quả thực bị coi như không còn nữa (Wallace Cliff).

- Tôi xin đóng góp một ý kiến sau cùng: dẫn con lên núi, và xuống biển còn nói lên lý tương đối với thực trạng trong Âm có Dương và trong Dương có Âm. Tượng và dụng của Rồng là Dương, nhưng thể của Rồng là Âm: Rồng sống ở dưới nước, lại có đặc tính tiềm phục, trong khi đó tượng và dụng của Tiên là Âm, nhưng thể lại là Dương: Tiên ở trên núi, lại có đặc tính tươi sáng.

Sinh sống trong nền văn hóa nông nghiệp ổn định lâu đời, ông cha ta đã sớm thấu triệt và hiểu nghiệm được cái lý: Trong phúc có họa, trong họa có phúc; trong cái biến có cái bất biến, trong cái động có cái tĩnh và ngược lại. Không có cái gì hoàn toàn tốt hoặc hoàn toàn xấu vì trong tốt có xấu, trong xấu có tốt. Hiểu được cái lý này chúng ta không bao giờ quá lạc quan mà cũng chẳng bao giờ quá bi quan, trong bất cứ tình huống và hoàn cảnh nào. Do đó giữ được tinh thần thanh thản trong mọi tình huống. Điểm độc đáo là ông cha chúng ta đã huyền thoại hóa cái lý tương đối bằng một hình ảnh rất đơn giản: mẹ Tiên dẫn con lên núi và cha Rồng dẫn con xuống biển.

Tiên Âu Cơ sống trên núi, biểu tượng cho non nhân (=nhân ái), Rồng Lạc Long dẫn 50 con xuống biển, biểu tượng cho nước trí (trí tuệ). Nhân và trí là định hướng của dân tộc Việt

Nam trong mọi lời nói, ý nghĩ và việc làm. Mẹ Tiên dẫn 50 con lên núi, cha Rồng đem 50 con xuống biển là biểu hiện rạch rỡ của nhân ái và trí tuệ để con cái Việt noi theo: Đạo lý của dân tộc Việt Nam thương người như thể thương thân (Muốn biết thêm chi tiết về truyện Tiên Rồng xin xem Đạo Sống Việt - Tủ Sách Việt Thường, trang 180 – 250)

Đọc huyền thoại không chỉ đọc bằng trí và bằng tâm mà còn phải đọc trong tĩnh lặng thì mới cảm nhận đúng cái nhìn của người xưa, những gì mà ông cha chúng ta muốn trao gửi cho con cháu.

Trước khi dứt lời, tôi có vài ý nghĩ hơi chủ quan một chút; có lẽ trên thế giới không có Vật Tổ của dân tộc nào là vật tổ kép mà lại đầy đủ ý nghĩa về mọi lãnh vực (nhân sinh quan - vũ trụ quan - xã hội quan - triết lý sống v.v...) như vật tổ kép Tiên Rồng của dân tộc Việt Nam. Mặt khác, nó không trở thành lạc hậu dưới ánh sáng của khoa học. Khi có dịp thuận tiện chúng ta sẽ đi sâu vào mọi lãnh vực để việc học tập của chúng ta có căn bản hơn, không nhẹ dạ dễ tin mà bị kẻ xấu xuyên tạc một cách dễ dàng.

Tôi xin đọc ý kiến của bác sĩ Nguyễn Thị Thanh để chấm dứt buổi họp hôm nay:”... hiện nay có nhiều nhà khoa bảng Việt Nam còn cho dân mình không có văn hóa hoặc có chăng chỉ là cái “búi” tó trên đầu” (bài bảo tồn văn hóa ?! của nhà đại khoa bảng bác sĩ giáo sư đại học danh tiếng Mỹ kiêm nhà văn Vũ Đình Minh biệt hiệu là Mai Kim Ngọc đăng trên nhiều báo đặc biệt là báo y giới: bài viết có tính cách mỉa mai Việt Nam không có văn hóa gì để mà bảo tồn hết trơn hết trọi, hoặc giả có chăng chỉ có cái “ búi tó” của ông nội nhà khoa bảng Mai Kim Ngọc (báo Chính Luận số 501).

Vĩnh Như
Tủ Sách Việt Thường
www.tusachvietthuong.org